

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 616/2014-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 15. októbra 2014 predbežne prerokoval sťažnosť J. J., zastúpeného Advokátskou kanceláriou Mišík, s. r. o., Prievozská 4B, Bratislava, za ktorú koná advokát a spoločník JUDr. Michal Mišík, vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom a uznesením Okresného súdu Bratislava I sp. zn. 3 R/10/2013 z 23. apríla 2014 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť J. J. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 1. júla 2014 doručená sťažnosť J. J. (ďalej len „sťažovateľ“), pre namietané porušenie jeho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane

ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom a uznesením Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 3 R/10/2013 z 23. apríla 2014.

Z podania a jeho príloh vyplynulo, že sťažovateľ prihlásil 19 ks pohľadávok u správcu dlžníka (S.), ktorého reštrukturalizáciu povolil okresný súd uznesením sp. zn. 3 R/10/2013 zo 6. decembra 2013. Reštrukturalizačný plán bol chválený na schvaľovacej schôdzi 4. apríla 2014. Na tejto schôdzi sťažovateľ hlasoval proti prijatiu plánu a zároveň uplatnil do zápisnice námietky proti prijatiu plánu. Svoje výhrady proti prípustnosti reštrukturalizácie dlžníka a prijatiu reštrukturalizačného plánu vyjadril sťažovateľ aj v podnete na vykonanie dohľadu súdom doručenom okresnému súdu 14. apríla 2014. Namietal najmä absenciu predpokladov na reštrukturalizáciu, ktoré spočívali v povahe dlžníka, ktorý nie je podnikateľom, a tiež v zdrojoch, ktoré podľa neho mali byť použité na plnenie reštrukturalizačného plánu (dotácia Ministerstva školstva Slovenskej republiky). Namietal tiež postup pri schvaľovaní reštrukturalizačného plánu, kde navrhol vrátiť plán na prepracovanie, ale nebolo mu vyhovené a o jeho návrhu sa nehlasovalo z dôvodu, že sťažovateľ nevyužil toto svoje právo včas.

Okresný súd k podnetu sťažovateľa zaujal stanovisko vo vyjadrení z 22. apríla 2014. Uznesením okresného súdu č. k. 3 R/10/2013-715 z 23. apríla 2014 bol potvrdený reštrukturalizačný plán v znení, v akom o ňom hlasovala schvaľovacia schôdza a bola ukončená reštrukturalizácia dlžníka. Podľa sťažovateľa okresný súd zaťažil reštrukturalizačné konanie takými vadami, v dôsledku ktorých boli porušené jeho označené základné práva. Okresný súd v napadnutom uznesení *„svoje rozhodnutie nijako materiálne nezdôvodnil, odignoroval dôležité vyjadrenie vznesené sťažovateľom, nijako sa s nimi nevysporiadal a predpoklady na potvrdenie reštrukturalizačného plánu súdom ako aj ukončenie reštrukturalizácie skúmal čisto formálne a svojvoľne“*.

Sťažovateľ v sťažnosti ďalej uvádza:

„Sťažovateľ sa domnieva, že mu ako účastníkovi konania bola postupom súdu odňatá možnosť konať pred súdom. Súd v uznesení o potvrdení reštrukturalizačného plánu a o skončení reštrukturalizácie nijakým spôsobom neuviedol a ani sa nevysporiadal

so skutočnosťami, dôležitými pre jeho rozhodnutie, ani to, ako sa s nimi vysporiadal. Sťažovateľ sa v konaní vyjadril svojim podnetom a vyjadrením z 10. 4. 2014, pričom súd túto skutočnosť v uznesení úplne odignoroval.

Konkrétne, súd vôbec v odôvodnení rozhodnutia neuviedol, že:

- sťažovateľ ako účastník konania sa vyjadril k návrhu dlžníka na schválenie reštrukturalizačného plánu,

- že sťažovateľ v ňom uviedol závažné skutočnosti odôvodňujúce zákonnú konverziu reštrukturalizačného konania na konkurzné,

- poukázal na absenciu predpokladov na úspech reštrukturalizácie

- poukázal na odňatie možnosti konať na schvaľovacej schôdzi.

Všetky tieto skutočnosti mali byť obsiahnuté v uznesení odôvodnenia súdu, ktorým sa konanie končí /§ 196 ZoKR v spojitosti s § 167 ods. 2 a § 157 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku/. ZoKR vyslovene určuje pred potvrdením reštrukturalizačného plánu súdu skúmať, či pri jeho schvaľovaní neboli porušené ustanovenia ZoKR a nebolo to na ujmu niektorého z sťažovateľov, ako aj skutočnosť, či je schválenie plánu v spoločnom záujme sťažovateľov /§ 154 ods. 1 písm. a), písm. d) ZoKR/. Skutočnosti obsiahnuté v podnete a vyjadrení sťažovateľa sa podstatným spôsobom týkali uvedených predpokladov pre schválenie plánu, a preto sa mal súd s nimi jednoznačne v uznesení vysporiadať, čo však neurobil. Podnet sťažovateľa ako sťažovateľa je jednoznačne vyjadrením účastníka konania k závažným otázkam a skutočnostiam, ktoré boli predmetom konania. Súd sa však s týmito skutočnosťami v uznesení o potvrdení plánu nevysporiadal a v podstate ich úplne odignoroval. Povinnosť súdu riadne odôvodniť svoje rozhodnutie je bez akýchkoľvek pochyb prítomná aj v reštrukturalizačnom konaní bez akýchkoľvek obmedzení.

Existencia vyjadrenia účastníka konania na jednej strane a súčasná absencia vysporiadania sa súdu s týmto vyjadrením v odôvodnení súdneho rozhodnutia je závažným porušením práva účastníka konania na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky ako aj práva na spravodlivé konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ľudských právach a základných slobodách, najmä ak sa týka skutočností, ktoré sú predpokladom pre vydanie osobitného typu súdneho rozhodnutia, akým je rozhodnutie o potvrdení reštrukturalizačného plánu. Potvrdenie plánu súdom má zároveň výrazný majetkový dopad na všetkých účastníkov plánu.

Na uvedených záveroch nič nemení ani skutočnosť, že súd zaujal k podnetu sťažovateľa určité stanovisko, a to vo svojom vyjadrení zo dňa 22. apríla 2014. Takéto vyjadrenie síce obsahuje úvahy súdu ohľadom podnetu a vyjadrenia dlžníka, avšak samé o sebe nemôže nahradiť odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Iba samotné rozhodnutie je výsledkom aplikačnej činnosti súdu, zakladajú sa ním práva a povinnosti účastníkov, je z neho zrejмый predmet konania ako aj stanoviská účastníkov konania. Účastník má právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia. Nie vyjadrenie, avšak iba súdne rozhodnutie plní túto funkciu aj navonok súdneho konania medzi všetkých účastníkov. Iba na podklade uznesenia a v ňom obsiahnutých skutočnosti sa môže účastník ďalej domáhať svojich práv /napr. domáhania sa vyslovenia neúčinnosti plánu podľa § 157 ods. 1 ZoKR/, a preto je nevyhnutné, aby skutočnosti, ktoré majú pre účastníka význam aj v iných konaniach /napr. že vzniesol námietky k priebehu schôdze, že spochybňoval zákonnosť jej priebehu a pod./, boli v uznesení súdu a jeho odôvodnení obsiahnuté.“

Vzhľadom na uvedené sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd vo veci jeho sťažnosti vydal tento nález:

„1. Základné právo sťažovateľa J. J. na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod spis. zn. 3R/10/2013 porušené bolo.

2. Uznesenie Okresného súdu Bratislava I zo dňa 23. apríla 2014, spis. zn. 3R/10/2013 - 715 sa zrušuje a vec sa vracia súdu na ďalšie konanie.

3. Okresný súd Bratislava I je povinný uhradiť J. J. trovy právneho zastúpenia v sume 323,50 €, na účet právneho zástupcu Advokátska kancelária Mišík, s. r. o., so sídlom Prievozská 4B, 821 09 Bratislava, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Skúma pritom tak všeobecné, ako aj osobitné náležitosti návrhu (sťažnosti) podľa ustanovenia § 49 až § 56 zákona o ústavnom súde vrátane okolností, ktoré by mohli byť dôvodom na jeho odmietnutie.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti (návrhu) možno hovoriť predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi napadnutým postupom tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože

uvedená situácia alebo stav takú možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 55/05, IV. ÚS 288/05).

Sťažovateľ ako účastník reštrukturalizačného konania, ktorý si prihlásil ako veriteľ svoje pohľadávky voči dlžníkovi, proti ktorému je vedené reštrukturalizačné konanie, namieta porušenie svojich práv podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom a konaním okresného súdu v reštrukturalizačnom konaní a jeho uznesením sp. zn. 3 R/10/2013 z 23. apríla 2014, ktorým okresný súd potvrdil reštrukturalizačný plán dlžníka a rozhodol o ukončení reštrukturalizácie dlžníka.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru má každý právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Okresný súd v napadnutom uznesení poukázal na priloženú zápisnicu zo schvaľovacej schôdze, z ktorej bolo zrejmé, „že schvaľovacej schôdze sa zúčastnilo 21 veriteľov, z toho 1 zabezpečený veriteľ. Je zrejmé, že všetky vytvorené skupiny hlasovali za prijatie plánu. Za prijatie plánu zároveň hlasovali prítomní veritelia s nadpolovičnou väčšinou hlasov, počítaných podľa zistenej sumy ich zistených pohľadávok. Súd je názoru, že v posudzovanom prípade boli splnené ust. § 148 ods. 1 písm. a), b) ad) ZKR, a teda reštrukturalizačný plán Dlžníka bol schvaľovacou schôdzou prijatý.“

Okresný súd po preskúmaní predchádzajúceho postupu správcu, dlžníka aj veriteľov napadnuté uznesenie, ktorým potvrdil reštrukturalizačný plán dlžníka schválený schôdzou veriteľov, založil na svojom zistení, že nie sú naplnené dôvody na postup podľa § 154 ods. 1 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých

zákonov (ďalej len „zákon o konkurze a reštrukturalizácii), podľa ktorého súd uznesením zamietne plán, ak

a) boli podstatným spôsobom porušené ustanovenia tohto zákona o náležitostiach plánu, postupe pri príprave plánu, hlasovaní o pláne alebo iné ustanovenia týkajúce sa plánu, ak to malo nepriaznivý vplyv na niektorého z účastníkov plánu,

b) prijatie plánu bolo dosiahnuté podvodným konaním alebo poskytnutím osobitných výhod niektorému účastníkovi plánu,

c) plán nebol prijatý schvaľovacou schôdzou alebo dlžníkom; to neplatí, ak súd nahradil ich súhlas svojím rozhodnutím,

d) plán je v podstatnom rozpore so spoločným záujmom veriteľov.

Podľa názoru súdu „reštrukturalizačný plán zároveň nie je v podstatnom rozpore so spoločným záujmom veriteľov, keď za tento spoločný záujem je potrebné pokladať dosiahnutie čo najvyššej miery uspokojenia pohľadávok veriteľov (§ 5 ZKR) pri zachovaní aspoň podstatnej časti prevádzky podniku dlžníka tak, že v reštrukturalizačnom konaní možno odôvodnene predpokladať väčší rozsah uspokojenia veriteľov dlžníka ako v prípade vyhlásenia konkurzu [§ 109 ods. 3 písm. c) a d) ZKR]“.

Sťažovateľ poukazuje vo svojej sťažnosti na to, že hoci svoje námietky voči postupu v reštrukturalizačnom konaní prezentoval ako na schvaľovacej schôdzi tak aj vo svojom podaní, okresný súd ich neakceptoval ani v priebehu konania, ako ani pri schvaľovaní plánu napadnutým uznesením.

Okresný súd zaujal k sťažovateľovým námietkam stanovisko vo svojom vyjadrení z 22. apríla 2014, v ktorom uviedol:

«K absencii predpokladov na reštrukturalizačné konanie je potrebné uviesť, že súd sa týmto zaoberal už vo fáze začatia reštrukturalizačného konania. Zákon neudáva podmienku určitej právnej formy na to, aby subjekt mohol ísť do reštrukturalizácie. Občianske združenie môže vykonávať podnikateľskú činnosť subsidiárne ku svojej hlavnej aktivite, a síce určitej neziskovej činnosti. S. má vydané živnostenské oprávnenie, ktoré v predmete podnikania uvádza reklamnú a propagačnú činnosť.

Vo svojom Podnete uvádzate dotáciu Ministerstva školstva SR ako zdroj finančných prostriedkov slúžiaci na uspokojenie veriteľov. Z reštrukturalizačného plánu a ani z vyjadrenia správcu zo dňa 16.04.2014 nevyplýva, že by malo prísť k uspokojeniu veriteľov z takto získaných zdrojov.

Počas schvaľovacej schôdze sa malo o návrhu veriteľa J. J., ktorý konal prostredníctvom splnomocneného zástupcu postupovať podľa ust. § 147 ods. 2 Z. z. č. 7/2005 o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „ZKR“) a nie podľa ust. § 145 ZKR, v zmysle ktorého odôvodňoval správca svoj postup. Je však potrebné uviesť, že v zmysle ust. § 147 ods. 2 ZKR práve správca ako predsedajúci vyhodnotí, či z rozpravy vyplynula potreba urobiť v pláne zmeny a hlasovanie o prijatí návrhu na 15 dní odročí. Rovnako v prípade pochybností môže navrhnúť, aby sa o odročení hlasovalo. Z postupu správcu je však zrejmé, že z jeho pohľadu ako predsedajúceho nevyplývala potreba na uplatnenie ust. § 147 ods. 2 ZKR a preto neodročil hlasovanie a ani nenavrhol hlasovanie o odročení.»

Ústavný súd pri posudzovaní sťažnosti sťažovateľa vychádzal z toho, že reštrukturalizačné konanie je zložito štruktúrovaným právnym procesom, v ktorom má konajúci súd povinnosť zistiť a ustáliť spoločný záujem veriteľov. Spoločný záujem veriteľov pri kolektívnom uspokojení veriteľov v reštrukturalizácii spravidla nekorešponduje s individuálnymi záujmami jednotlivých veriteľov. Prirodzeným záujmom každého veriteľa, ktorý si do reštrukturalizácie prihlásil pohľadávku, je dosiahnuť čo najvyššiu mieru jej uspokojenia. Individuálny veriteľ preto prirodzene ťažko akceptuje dôvod, prečo by mal byť ukrátený pri uspokojovaní svojej pohľadávky v prospech uspokojenia iných subjektov. To je však čisto individuálny záujem, ktorý nezohľadňuje zmysel a účel reštrukturalizácie, ktorej podstatnou črtou je práve zabránenie individuálnemu uplatňovaniu či výkonu práv jednotlivých veriteľov v prospech ich kolektívneho uspokojenia (podobne I. ÚS 200/2011).

Ústavný súd preto pri preskúmaní uznesenia okresného súdu sp. zn. 3 R/10/2013 z 23. apríla 2014 zohľadnil už uvedený charakter reštrukturalizačného konania a uzatvára, že argumentácia sťažovateľa nie je spôsobilá spochybniť ústavnú udržateľnosť záverov

okresného súdu. Sťažovateľom uvádzané námietky voči uzneseniu okresného súdu nezakladajú dôvod na vyslovenie porušenia ústavy a medzinárodnej zmluvy o ľudských právach ústavným súdom.

Zároveň ústavný súd vzal do úvahy, že okresný súd sa už v priebehu reštrukturalizácie v rámci dohľadu nad konaním zaoberal a vysporiadal so sťažovateľom namietanými skutočnosťami, a to na základe podnetu sťažovateľa z 10. apríla 2014.

Samotnými argumentmi a výhradami sťažovateľa týkajúcimi sa potvrdenia reštrukturalizačného plánu súdom a zdrojov na plnenie plánu sa ústavný súd nezaoberal z dôvodu, že nie je tzv. skutkovým súdom, teda súdom, ktorý by vykonával dokazovanie na zistenie skutkového stavu veci. Ústavný súd tiež dodáva, že obsahom základného práva na súdnu ochranu (čl. 46 ods. 1 ústavy) je umožniť každému reálny prístup k súdu, pričom tomuto právu zodpovedá povinnosť súdu o veci konať a rozhodnúť (napr. II. ÚS 88/01), ako aj konkrétne procesné garancie v súdnom konaní. Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti, ktorý rozhoduje o sťažnostiach týkajúcich sa porušenia základných práv a slobôd vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Ústavný súd nie je v poradí ďalším súdom rozhodujúcim o opravnom prostriedku sťažovateľa. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Právomoc ústavného súdu konať a rozhodovať podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o namietaných porušeníach ústavou alebo príslušnou medzinárodnou zmluvou garantovaných práv a slobôd je daná v prípade, že je vylúčená právomoc všeobecných súdov, alebo v prípade, že účinky výkonu tejto právomoci všeobecným súdom nie sú zlučiteľné so súvisiacou ústavnou úpravou alebo úpravou v príslušnej medzinárodnej zmluve (I. ÚS 225/03, I. ÚS 334/08).

Ústavný súd ešte dodáva, že nie je jeho úlohou perfekcionisticky „opravovať“ konanie pred všeobecnými súdmi, a to aj keby k nim urobeným úkonom mal výhrady.

Úlohou ústavného súdu je ochraňovať ústavnosť (nie zákonnosť) konania pred všeobecnými súdmi. Preto je povinnosťou ústavného súdu rozlišovať medzi prípadmi, kedy postup súdu kolidujúci so zákonom zároveň vyústi do protiústavnosti a nespravodlivosti konania. Kritériom na rozhodovanie ústavného súdu musí byť najmä intenzita, akou malo byť zasiahnuté do ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou zaručených základných práv alebo slobôd, a v spojitosti s tým zistenie, že v okolnostiach prípadu ide o zásah, ktorý zjavne viedol k obmedzeniu, resp. odopretiu základných práv alebo slobôd (IV. ÚS 57/09). Ústavný súd konštatuje, že namietaný postup okresného súdu zásah takejto intenzity do sťažovateľom označených základných práv nesignalizuje a je v súlade s limitmi základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, preto pri predbežnom prerokovaní odmietol sťažnosť sťažovateľa podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. októbra 2014